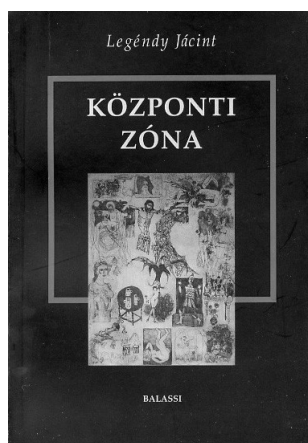

EVE ALEXANDER

Központosított egyetemesség

LEGÉNDY JÁCINT: KÖZPONTI ZÓNA

Balassi Kiadó
Budapest, 2006
66 oldal, 1600 Ft

”

Legény Jácint költészete látszólagos bonyolultsága ellenére nagyon is egyszerű. Újszerű és gazdag szókapcsolataiban első olvasásra nehéz eligazodni, de a második vers után már elragadnak az illatokkal, formákkal és színekkel stimulált reflexiók, és ott találjuk magunkat a parkban, ahol a megannyi életjelenség sokszoros zoomban tárul fel előttünk. A szöveg igényes megszerkesztettsége nem hagyja elszabadulni a kontrollt, így lesz Legény költészete feszült és kimért. Mégsem érezhető rajta izzadtság és elfáradt lendület, pedig aprólékos, kitartó munka van mögötte.

A szerző *Központi Zóna* című kötete érzékenyen interpretálja a hétköznapi világ hangulatát, melyet az objektivitás látszatával tár fel. Hogy verseinek szöveges formájára utaljak, sorai egymásba áramlanak, miként a folyó hullámai, s akár egy inverz valóságban, tutajokon, szigorú, ember ácsolta hasábokon bocsátja őket élénk, mert nála ez is megtörténhet: nem a tutaj halad a vízen, hanem a víz hullámoz a tutajon, ergo a szövegtest mértana gyakorlatilag szabályozza a gondolatok csapongását, így pontosabbá válik a nyelvi kifejezés, mely alapvetően áradó és energikus. További kettősség jellemző az ábrázolásmódra, hiszen a természeti képek napfényel borítják az oldalakat, mintha taoista költő sorait olvasnánk, máskor azonban stroboszkóp villogása közben indulhatunk új utakra. Természetesség kontra civilizáció, öreg mesterek kontra punkok.

Az első ciklusban megnyílik Legény négy soros *Lepkeháza*, ahova belépve máris szembesülhetünk a költő szépséghez, egyetemességhez fűződő bensőséges viszonyával. Ám valójában mit is takar a *Lepkeház*? Lehet az ihlet csarnoka, a szerelem kastélya, vagy spirituális templom. Az alkotó versei víziók egy jellegzetes gyűjteményen belül, kiállításra termetek, így amikor kötetének nyomólemezeit oldalméretre vágja és üvegkeretbe csúsztatja, máris képzőművészeti elgondolásként érvényesülnek hasáb alakú írásai. Remélhetőleg a

Nomade Galéria* fennmarad, s nemsokára láthatjuk, az említett szövegek hogyan változnak át előttünk intermediális művekké, ugyanakkor a verseskötet részleteivel és grafikai kiegészítőivel együtt miképp realizálódnak egységes térinstalláció formájában. A lírai alany álmai vizuális kultúránkat gazdagítják, ahogy haladunk a költő által létrehozott nyelvi fondorlatok ösvényein e sokféle mikrokozmoszból építkező világ legapróbb elemei közt. Nyilván szembeötlők, a *Halottak éjszakája* mennyire hatásos vers, a valóságfelettség realitása, a temetői látomás pontos fotográfiája: „és többi el- / hunytam látom a ned- / ves parcella sarkán szín- / te rohamban törnek rám / mint hisztérikus rajon- / gók nagyapám a csöröm- / pölő bringán kálácsot / hoz nekem és marti- / nis szédületben karomba / pördül a régi szomszéd”. A vers alakjai megelevenednek, hozzánk közel állónak érezzük őket, mintha csak a saját halottaink lennének. Mert nekünk is vannak halottaink, akiknek *körmei fluoreszkálnak*. Nekünk is vannak emlékeink a rokonok köréből, tehát szűkebb környezetünkben, ahol gyermekkorunk telt. A fekete fekete gyöngyei ónix-nyakláncá fonódnak.

Néhol a hasáb formájú versek tutajait felváltja egy-egy hagyományos verskeret, ahol félrímeket találunk, ezzel is fokozva a zeneiséget és a témához illő misztikus hatást. A *Szédület* című versben Gulácsy Lajos festményére, az *Ópiumszívó álmára* emlékeztetve, Legédy drogmámorhoz hasonlítja a szerelmet, melyben összeolvad a két tudatállapot. Meghitt, közelséget árasztó miliók tárulnak elénk, a végső menedékhelyek: a virágzó természet bukolikája, barokkjá, a szerelem szédülete, a női test kincstára, a rokonok emléke, az ifjúság perzselő szele, szembeállítva egy hideg, idegen, fémes csillogású univerzummal: antennák, gépkocsik, kóláspalackok, vagy konténerek fájó üzenetével. A több versben lírai alanyként megjelenő fiú ugyancsak az előbbi intim viszonyok által próbál felszabadulni a drasztikus multivilág merev és gáncsoló törvényei alól.

A kötetet záró, önreflexív írás végén egy *gyöngéd, érzékeny forradalmár* alakja tűnik fel, a megoldást egyfajta békés aktivitásban, illetve harcoss passzivitásban: a béke küzdelmében találja. Közéltéti módja alkalmanként bármennyire is radikálisnak vélhető, azt természetközeli ábrázolásmódja is tükrözi, hogy az erőszakból nem születhet konstruktív világmegváltás, talán csak saját magunkat válthatjuk meg. És tulajdonképpen ebben rejlik a legnagyobb *Kihívás*. Hiszen Legédy *töltényei lepkék*. E gondolat, persze, nem idegen a '80-as évek ellenkultúrájának felfogásától, így a *Berlin felett az égben* filmre vitt klubok művészeitől sem. Kimondottan érdekes vonulatot képeznek a versenyagon belül az underground vonatkozású szövegek, melyek hatása talán a harmadik ciklusban érzékelhető leginkább, jelezve, hogy a kötet ilyen szempontból ugyancsak sajátos színfoltja napjaink magyar irodalmának: „A kresz- / táblákon ipari zenét komponált a szél és / mögöttünk aggszüzek zsémbelődtek. Szilaj / koncertre érkeztünk, de rögtön a tömegbe / vágtuk magunkat. Pogóztunk és tudóre / szívtam az összetartozás cigarettafüsttel / kevert levegőjét. Kettőig buliztam és zárás / után a parkban kamaszlányok tanítottak a / szerelemre. Hazafelé a srácok egyetemessé / forradalomról beszéltek de erőszak nélkül- / liról. A hold sárga pupillaként bámult / minket és szavaik visszhangzottak a házak / közötti csöndben.” (Fekete ünnepély)

Legédy Jácint költészete tudatos tudattalanság, központosított egyetemesség, amennyiben arra gondolunk, hogy az egyetemesség mindenre kiterjedő világában is létezik egy központ, amely az egész felett áll, de a kozmosz minden részét tartalmazza, mint egyfajta szubsz-

* A nyomólemezt tárlat a szerző kollázsaival együtt 2012 őszén került bemutatásra a Nomade Galériában (Bp., V. ker., Anker köz 2.).

tanciája annak. Mióta Einstein relativitáselmélete bizonyítást nyert, tudjuk, hogy az abszolút valóság fogalma többé nem érvényes. Ettől kezdve a kortárs művészet új ajtókat nyithat meg bennünk. Nem egyetlen, hanem akármennyit. Nem valahogyan, hanem akárhogyan. A kötet figyelemreméltó: hol otthonos hangulatával, hol pedig az elidegenedés szürrealista vízióival kelti fel érdeklődésünket. Mindezt a mi Központi Zónánkban teszi.

